

EUROPSKO POVJERENSTVO ZA ZAŠTITU I DOSTUPNOST (ECPA – European Commission on Preservation and Access¹)

Europsko povjerenstvo za zaštitu i dostupnost ECPA (*the European Commission on Preservation and Access*) utemeljeno je u Amsterdamu 17. ožujka 1994. godine kao neprofitna organizacija za unapređivanje, razvoj i podupiranje suradnje među knjižnicama, arhivima i srodnim institucijama u Europi. Konačni je cilj zaštita publiciranog i dokumentarnog gradiva svih vrsta te veća dostupnost kulturnog i intelektualnog naslijeđa.

ECPA tijesno surađuje s američkim Povjerenstvom za zaštitu i dostupnost iz Washingtona te s relevantnim vladinim i nevladinim organizacijama u Europi², kao i sa širom javnosti zainteresiranom za ova pitanja.

Sjedište ECPA smješteno je u Nizozemskoj kraljevskoj akademiji umjetnosti i znanosti u Amsterdamu. Prvi je njegov predsjednik Pieter J.D. Drenth, bivši predsjednik Nizozemske akademije. Direktor Njemačke knjižnice Leipzig/Frankfurt am Main, prof. Klaus-Dieter Lehmann je dopredsjednik.

Svoje ciljeve ECPA ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

1. Informacije za specijaliste

ECPA prikuplja i prenosi informacije koje se odnose na novosti u razvoju zaštite i dostupnosti stručnjacima s ovoga područja putem različitih publikacija, kako konvencionalnih tako i elektroničkih.

2. Informacije za širu javnost

ECPA nastoji utjecati na razvijanje svijesti na razini vlasti i na razini javnosti, o opasnosti od oštećivanja tiskanog gradiva te svratiti njihovu pozornost na potencijalnu pomoć koja se nudi kroz elektronske medije.

Povjerenstvo također radi na promicanju komunikacija na području zaštite i dostupnosti, kako pisanog tako i vizualnog gradiva, te traži suradnju s medijima.

Važna je i zadaća valjanog medijskog predstavljanja visokih standarda na ovome području kako bi bili i službeno prihvaćeni.

3. Konzultiranje i koordiniranje

Cilj je njegovanje suradnje među specijalistima u usavršavanju metoda dostupnosti i zaštite, dogovaranje sa širokim krugom stručnjaka koji općenito imaju udjela

¹ Adresa: European Commission on Preservation and Access, Tripenhuis * Kloveniersburgwal 29 * P.O.Box 19121
1000 GC Amsterdam * Netherlands
tel. + 31-20-5510 839 * fax. + 31-20-6204 941; e-mail ECPA@BUREAU.KNAW.NL
http://www.library.knaw.nl/epic/ecpatex/welc_ome.htm

² Npr. Europska komisija, Vijeće Europe, UNESCO, IFLA, LIBER, ICA.

u ovim pitanjima radi implementiranja standarda te pomoć ustanovama da izbjegnu pogreške kada planiraju budući razvoj.

4. Raspravljjanje, razmjene stajališta i obuka

ECPA promiče sastanke i konferencije na nacionalnoj i međunarodnoj razini, proširenje dostupnosti ekspertizi te njegovanje razmjene znanja kao temelja valjane obuke.

5. Istraživanje i razvoj

ECPA radi na identificiranju korisnih i inovacijskih područja istraživanja te promicanju razvoja novih spoznaja o zaštiti i dostupnosti.

Osim ovih navedenih aktivnosti, koje je ECPA ocijenila najbitnijima za postizanje svojih ciljeva, ovo je Povjerenstvo utemeljilo EPIC³ (*European Preservation Information Center*) radi objedinjavanja temeljnih informacija s područja zaštite za stručnjake diljem Europe. Rad ovoga Centra uključuje priopćenja, novosti, programe konferencija, informacije o srodnim organizacijama te povezanost s elektronskim dokumentima na Internetu. Popis tema o kojima valja raspravljati načinjen je tako, da ohrabri izmjenju iskustava i ideja u Europi.

ECPA je prikupila sredstva u okviru *Raphael programa* radi izrade Europske karte zaštite – popisa svih aktivnosti na području zaštite u Europi. Radovi su u tijeku, a podaci se prikupljaju putem središnjih institucija na području zaštite, politike, projekata, školovanja, obrazovanja i istraživanja. Prikupljene će informacije biti dostupne putem EPIC-a, a bit će i objavljene koncem 1997. godine.

Do sada je ECPA organizirala sljedeće konferencije i tečajeve:

- Odabiranje za zaštitu: prema strategiji suradnje za trajnu dostupnost intelektualnog naslijeđa; međunarodna konferencija organizirana u suradnji s Njemačkom knjižnicom Frankfurt/Leipzig u Leipzigu od 29. do 30. ožujka 1996. godine;

- Praktična obuka za menadžere na području zaštite od 21. do 23. studenoga 1996. godine u Amsterdamu;

- Obuka menadžera na području zaštite; ljetna škola organizirana u suradnji s Arhivskom školom iz Marburga, 18-22. kolovoza 1997. u Marburgu;

- Zaštita medija, zaštita zapisa; okrugli stol koji se organizira s Nacionalnom knjižnicom Portugala, studeni 1997. u Lisabonu.

U razdoblju 1996-1997. godine ECPA je objavila pet vrlo značajnih publikacija koje će biti prikazane u posebnom radu. Ovo povjerenstvo upošljava mali broj

³ Adresa EPIC-a: <http://www.library.knaw.nl/epic/ecpatex/welcome.htm>; za pristup Popisu tema za raspravu treba poslati on-line poziv na e-mail: listserv@nic.surfnet.nl: "Subscribe EPIC-LST your name".

namještenika, a za određene projekte angažira vanjske suradnike. Njegov skromni proračun u ovome je trenutku osiguran preko nizozemskog Ministarstva obrazovanja, kulture i znanosti, Zaklade Marianne i Marcusa Wallenberga te Nizozemske kraljevske akademije umjetnosti i znanosti. Uz njih ECPA-u financijski pomaže još 20 nacionalnih arhiva i knjižnica iz 12 europskih zemalja.

Hrvatski državni arhiv uspostavio je suradnju s Europskim povjerenstvom za zaštitu i dostupnost. Osim suradnje u izradi Europske karte zaštite, sudjeluje u tečajevima koje organizira ECPA. Tako je ovoga ljeta jedan djelatnik HDA sudjelovao u radu ljetne škole za obuku menadžera na području zaštite. Publikacije koje ECPA besplatno dostavlja svim zainteresiranima, vrlo su vrijedne, a zbog svoje dostupnosti svaki arhiv/knjižnica može putem njih biti upoznat sa svim novostima na području zaštite.

Tatjana Mušnjak